

бунтовници, които казаха: „свобода или смъртъ“ и тази фраза, като че ли съ гвоздей я забиха въ сърдцето на епохата, която е начало на българското политическо възраждане. Такъвъ е портрета на Ботева, когато четешъ неговата бунтовническа поезия. А когато слушашъ неговата биография, излѣзла изъ подъ перото на Зах. Стояновъ, бивши бунтовникъ, сегашенъ биографъ на българските първоначални революционери и историкъ на българските възстания — когато се вслушашъ въ неговата биография, то *галата*, поетъ-бунтовникъ, изведнажъ губи очарователната си осанка и образъ: изъ въображението ти исфирясва образа на *галата*, и неговото мѣсто застъпва образа на единъ опасенъ авантюристъ, отъ типа на обикновенитъ букурешки вагабонти, вродъ *Нико Джорджевко*. Защо това така? — Защото биографа му се погрижѣлъ да извади прѣдъ очитъ на читателитъ си непраниитъ ризи, скжсанитъ гащи, боситъ крака и гладния стомахъ на човѣка, който тѣй геройски се пожертвува за свободата на милото си отечество. Ботева трѣбва да се прѣдстави на грядущитъ поколѣния въ такъвъ образъ, въ какъвто го прѣдставляватъ неговитъ творения, а не въ образа на браилски-шайкаджия-комунаръ. Да, биографа съ факти и документи, вѣрно е очерталъ живота на Ботева. . . . . Съ фактитъ той е извадилъ на пазаръ най-лошитъ страни отъ *житие-битието* му, и съ това прѣдъ лицето на грядущитъ поколѣния той е исправилъ единъ опасенъ авантюристъ, да не кажемъ *простъ вагабонтинъ*. Въ дѣйствителность Ботева бѣше авантюристъ, каквито сж били: Байронъ, Пушкинъ, Лермонтовъ, Жанъ-Жакъ-Руссо, Мицкевичъ, Али-Суави-ефенди, и пр., поети, революционери, и политически дѣятели, прѣвратаджии, но не е такъвъ въртъ авантюристъ-вагабонтинъ, какъвто излиза изъ подъ перото на биографа си. Ние дълбоко вѣрваме, че Зах. Стояновъ не е желалъ да отрекомандува героя си за вагабонтинъ; напротивъ, той е желалъ, и се е постаралъ немалко да го идеализира въ образа на виликанъ, на високо нравствененъ патриотъ, и въ образа на благороденъ чедовѣкъ. Къмъ това се е стремилъ биографа, а не къмъ друго, но защо не е постигналъ цѣльта си?

1) защото Зах. Стояновъ повече е напѣргалъ ухото си да лови всевъзможнитъ и дивни раскази за *житие-битието* на Ботева, а по малко е напѣргалъ ума си за да изучи умствения и нравственъ ръстъ на поета, които сж отпечатани въ неговитъ поетически творения; 2) защото Зах. Стояновъ като художникъ-писателъ, цѣни повече фигурата на изражението, отъ колкото честъта на героя си: за сподучливата фигура, която е кацнала върху перото му, съ молба да я отбѣлѣжи той, биографа, е готовъ да детерменира върху факта, да оскърби героя си, отъ колкото да пронѣди фигурата-нахалка, която зорленъ се натрапва на перото му.

Ако Зах. Стояновъ бѣше присѣдинилъ къмъ биографическия си критерий и кретириума на анализа, съ който се измѣрватъ творческитъ способности на поетитъ-художници, то образа на Ботева щѣше да излѣзи такъвъ чистъ и обаятеленъ, при това освѣтленъ съ ореола на творчеството, какъвто е желалъ да го прѣдстави биографа му, и какъвто си е въ сжщность Ботева.